

Náhrada škody

Rozhodují-li obecné soudy v řízení o schválení dohody o vině a trestu o nároku na náhradu škody, který není součástí sjednané dohody o vině a trestu, nebo s jehož výší sjednanou v dohodě o vině a trestu poškozený nesouhlasí, ani neodpovídá jím řádně uplatněnému nároku, musejí řádně zhodnotit, zda je ohledně výše nárokované škody skutkový stav spolehlivě prokázán opatřenými důkazy. Pokud soudy opomenou nárok poškozeného na náhradu škody přezkoumat a své rozhodnutí o odkázání na řízení ve věcech občanskoprávních podle § 229 trestního řádu vůbec neodůvodní, je tím porušeno právo poškozeného na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

(Nález Ústavního soudu České republiky sp.zn. IV.ÚS 566/26 ze dne 10.6.2026)

Ústavní soud rozhodl o ústavní stížnosti stěžovatele D. S., zastoupeného JUDr. M.A., advokátem, sídlem P., proti usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 27. listopadu 2025 č. j. 7 To 236/2025-1003 a rozsudku Okresního soudu v Tachově ze dne 21. července 2025 č. j. 2 T 77/2025-962, za účasti Krajského soudu v Plzni a Okresního soudu v Tachově, jako účastníků řízení, a Okresního státního zastupitelství v Tachově, jako vedlejšího účastníka řízení, tak, že usnesením Krajského soudu v Plzni ze dne 27. listopadu 2025 č. j. 7 To 236/2025-1003 bylo porušeno právo stěžovatele na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 27. listopadu 2025 č. j. 7 To 236/2025-1003 se ruší. Ve zbývajících částech se ústavní stížnost zamítá.

Odůvodnění:

I. Skutkové okolnosti případu a obsah napadených rozhodnutí

- Ústavní stížností podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy České republiky a § 72 a násl. zákona o Ústavním soudu se stěžovatel domáhá zrušení shora uvedených rozhodnutí, neboť se domnívá, že jimi bylo porušeno jeho právo na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.
- Stěžovatel je jedním z poškozených v trestní věci, která byla vedena před Okresním soudem v Tachově pod sp. zn. 2 T 77/2025 proti obviněnému T. D., a to v souvislosti s celkem devíti skutky, jimiž měl obviněný spáchat přečin neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku podle § 234 odst. 1 trestního zákoníku, pokračující přečin porušování domovní svobody podle § 178 odst. 1 a 2 trestního zákoníku, pokračující přečin neoprávněného užívání cizí věci podle § 207 odst. 1 trestního zákoníku, pokračující přečin krádeže podle § 205 odst. 1 písm. b), odst. 2 a 3 trestního zákoníku, pokračující přečin maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku a pokračující přečin poškození cizí věci podle § 228 odst. 1 trestního zákoníku.
- Stěžovatel jako poškozený uplatnil v přípravném řízení nárok na náhradu škody ve výši 1 000 000 Kč. Majetková škoda měla stěžovateli vzniknout v souvislosti s jednáním, kterým měl obviněný (stručně řečeno) vniknout vstupními dveřmi do rodinného domu stěžovatele, odcizit dálkové ovládání včetně klíče od vozidla značky Volkswagen Transporter, s tímto vozidlem odjet a prodat ho nezjištěné osobě, a to včetně řady věcí, které se v něm nacházely.
- Mezi státní zástupkyní Okresního státního zastupitelství v Tachově a obviněným byla sjednána

dohoda o vině a trestu. Ta byla uzavřena dne 30. 6. 2025 ve Věznici Plzeň. Obviněný v dohodě prohlásil, že uvedené skutky spáchal. Skutek uvedený pod bodem 3 se týkal jednání, jímž byla způsobena majetková škoda stěžovateli. Škoda byla na základě odborných vyjádření vyčíslena v částce 663 460 Kč a takto byla zahrnuta do popisu skutku.

5. V dohodě byla sjednána náhrada škody poškozeným. Stěžovateli je podle znění dohody obviněný povinen zaplatit na náhradě škody částku 100 000 Kč.

6. Napadeným rozsudkem rozhodl okresní soud tak, že podle § 314r odst. 4 trestního řádu schválil dohodu o vině a trestu, a současně rozhodl o tom, že obviněný je vinen skutky, jimiž spáchal v dohodě uvedené trestné činy, za což byl odsouzen podle znění dohody k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání tří let nepodmíněně, dále k zákazu pobytu v okrese Tachov na dobu pěti let a k trestu propadnutí v rozsudku vyjmenovaných movitých věcí. Podle § 228 odst. 1 trestního řádu uložil okresní soud obviněnému povinnost k náhradě škody poškozeným. Stěžovateli přiznal náhradu škody ve výši 100 000 Kč. Několik poškozených okresní soud odkázal se zbytky jejich nároků na řízení ve věcech občanskoprávních, stěžovatel však mezi nimi uveden nebyl. V odůvodnění rozsudku okresní soud vyjmenoval poškozené, kteří se k trestnímu řízení připojili s nárokem na náhradu škody. Konstatoval, že ve věci bylo jednoznačně prokázáno prohlášením viny a samotným obsahem navržené dohody o vině a trestu, že obviněný svým protiprávním jednáním způsobil těmto poškozeným škodu nejméně ve výši, jež je uložena obviněnému k úhradě ve výroku rozsudku. Nad rámec výše přiznané náhrady škody nebyla u některých poškozených škoda jednoznačně prokázána, proto byli odkázáni se zbytkem svých nároků na řízení ve věcech občanskoprávních (ani v odůvodnění výroku stěžovatel nebyl mezi těmito poškozenými jmenován).

7. Proti výroku o náhradě škody rozsudku okresního soudu podal stěžovatel odvolání, v němž poukázal na to, že v přípravném řízení uplatnil nárok 1 000 000 Kč a škoda byla zjištěna ve výši 663 460 Kč, přesto mu byla přiznána pouze částka 100 000 Kč. Namítal, že v řízení nebyla respektována jeho práva, neboť jeho zmocněnci nebyly doručeny žádné písemnosti, a stěžovateli tak byla upřena možnost uplatnit svůj nárok na náhradu škody před zahájením hlavního líčení, resp. před prvním jednáním o dohodě o vině a trestu, se znalostí výše škody zjištěné znalcem. Vyrozumění o úkonech soudu a státního zástupce bylo zasláno pouze stěžovateli, a to navíc opožděně.

8. K odvolání stěžovatele rozhodl Krajský soud v Plzni napadeným usnesením tak, že podle § 259 odst. 2 trestního řádu doplnil do výroku rozsudku okresního soudu podle § 229 odst. 2 trestního řádu jméno stěžovatele. Jinak zůstal rozsudek nezměněn. Krajský soud konstatoval, že okresní soud pochybil, pokud o jednání o dohodě o vině a trestu vyrozuměl pouze stěžovatele, a nikoliv jeho zmocněnce. Okresní soud měl pro rozhodnutí o schválení dohody o vině a trestu k dispozici pouze připojení stěžovatele z přípravného řízení, v němž stěžovatel požadoval 1 000 000 Kč. Škoda byla znaleckým posudkem zjištěna ve výši 663 460 Kč. Z odůvodnění rozsudku okresního soudu není zřejmé, jak soud dospěl k nároku na náhradu škody ve výši 100 000 Kč. Pokud však okresní soud nepřiznal stěžovateli náhradu škody v celé požadované výši, měl jej odkázat na řízení ve věcech občanskoprávních, což neučinil. Krajský soud dospěl k závěru, že pouze toto pochybení může svým rozhodnutím napravit a postupem podle § 229 odst. 2 trestního řádu doplnil jméno stěžovatele do výroku, kterým jej odkázal na civilní řízení. Jiný postup podle krajského soudu nebyl možný, neboť ve smyslu § 265 trestního řádu odvolací soud nemůže věc vrátit k novému rozhodnutí soudu nalézacímu, pakliže ruší pouze výrok o náhradě škody.

II. Argumentace stěžovatele

9. V ústavní stížnosti stěžovatel namítá, že doplnění výroku prvostupňového rozsudku krajským soudem má pouze formální význam a nikterak nemění (nezlepšuje) postavení stěžovatele co do možnosti uplatnění náhrady škody. Rozsudek i řízení předcházející jeho vydání trpí závažnými

vadami. Státní zástupkyně i okresní soud nesprávným postupem stěžovateli odňali možnost účasti na řízení a uplatnění práv poškozeného v plném rozsahu, neboť zcela ignorovali plnou moc jeho zmocněnce, založenou řádně a včas do trestního spisu. Orgány činné v trestním řízení jednaly přímo vůči stěžovateli, a to navíc vadně, neboť doručovaly poštou a nikoliv do datové schránky, navíc opožděně tak, že poškozený by ani neměl možnost námitky proti zamýšlené dohodě uplatnit.

10. Stěžovatel má za to, že pokud by měl možnost hájit svá práva prostřednictvím zmocněnce, nedošlo by k vadě v obsahu dohody o vině a trestu. Úmyslem státní zástupkyně při koncipování dohody o vině a trestu bylo podle názoru stěžovatele vtělit do dohody povinnost obviněného zaplatit stěžovateli na náhradě škody částku 1 000 000 Kč, tedy částku, kterou stěžovatel odhadem uplatnil na počátku trestního řízení (ačkoliv skutečná výše škody byla zjištěna znaleckým posudkem ve výši 663 460 Kč). Nedopatřením však z částky vypadla jedna nula (čehož si zjevně nikdo nevšiml), takže v textu dohody je částka 100 000 Kč. Text převzal beze změny i nalézací soud, což je rovněž důvodem absence odkázání navrhovatele se zbytkem nároku na řízení ve věcech občanskoprávních. Pokud by státní zástupkyně řádně a včas o zamýšleném textu dohody vyrozuměla zmocněnce poškozeného, tato chyba by byla odstraněna.

11. Stěžovatel si je vědom omezené možnosti poškozeného napadat jednotlivé výroky rozhodnutí v trestním řízení. Má však za to, že dohoda o vině a trestu neměla být soudem akceptována, neboť jednání pachatele je nutno posoudit jako pokračující skutek krádeže, a to v rámci organizované zločinecké skupiny.

III. Vyjádření účastníků řízení a vedlejších účastníků

12. Ústavní soud si vyžádal vyjádření účastníků řízení a spis vedený Okresním soudem v Tachově pod sp. zn. 2 T 77/2025.

13. Okresní soud v Tachově uvedl, že napadeným rozsudkem rozhodoval výhradně o splnění zákonných podmínek a o možnosti dohodu schválit. Otázka doručování byla v odvolacím řízení zohledněna a krajský soud procesní nedostatek identifikoval a napravil doplněním výroku podle § 229 odst. 2 trestního řádu tak, že stěžovatel byl výslovně odkázán se zbytkem svého nároku na civilní řízení. Tím byla zachována jeho možnost domáhat se zbytku nároku v řízení občanskoprávním. Výrok o náhradě škody obsažený v rozsudku odpovídá textu schvalované dohody, soud při schvalování dohody o vině a trestu obsah dohody nemění ani nedoplňuje, posuzuje její soulad se zákonem a splnění zákonných podmínek jejího schválení. Poškozený není subjektem dohody o vině a trestu a nemá ústavně zaručené právo na určité znění dohody ani na přísnější právní kvalifikaci skutku, takové námitky nezasahují do jeho ústavně chráněné sféry.

14. Státní zástupkyně Okresního státního zastupitelství v Tachově sdělila, že s argumentací stěžovatele nesouhlasí. Má za to, že stěžovatel jako poškozený v trestním řízení nebyl krácen na svých právech tím, že orgány činné v trestním řízení jednaly přímo s ním, nikoliv s jeho zmocněncem. Obviněný byl stíhán vazebně a jednání o dohodě o vině a trestu se uskutečnilo ve vazební věznici, o čemž byli poškození v dostatečném předstihu informováni. S ohledem na rozsah trestního spisu a postupování částí trestního spisu z jednotlivých územních odborů policejního orgánu v rámci Plzeňského kraje nebyla plná moc stěžovatele udělená jeho zmocněnci přiložena do elektronického spisu, proto o ní státní zástupkyně neměla povědomí a stěžovatel byl kontaktován přímo. Státní zástupkyně připustila, že při přípravě podkladů (pro dohodu o vině a trestu) mylně převzala údaj, že v rámci uplatněného nároku na náhradu škody stěžovatel požadoval toliko částku 100 000 Kč. S touto mylnou premisou tedy s obviněným sjednala v rámci uzavřené dohody závazek obviněného uhradit stěžovateli škodu ve výši 100 000 Kč. K této situaci došlo nedopatřením, na něž státní zástupkyně upozornila v odvolacím řízení. Má za to, že toto pochybení mohlo být zhojeno rozhodnutím krajského soudu.

15. Krajský soud v Plzni se k ústavní stížnosti nevyjádřil. Své vyjádření Ústavnímu soudu nezaslalo ani Krajské státní zastupitelství v Plzni, které se tak vzdalo postavení vedlejšího účastníka řízení. Vyjádření nezaslal ani T. D., jenž v trestním řízení vystupoval jako obviněný, proto se má v souladu s poučením za to, že se postavení vedlejšího účastníka vzdal.

16. Stěžovatel v replice setrval na svých námitkách podaných v ústavní stížnosti. Uvedl, že ve vyjádření okresního státního zastupitelství i okresního soudu postrádá jakoukoliv sebereflexi. V projednávané trestní věci došlo k závažnému procesnímu pochybení, které je zásahem do základních práv a vedlo k závažnému poškození jeho práv v praktické rovině. Stěžovatel navrhl, aby si Ústavní soud vyžádal předkládací zprávu okresního státního zastupitelství pro Krajské státní zastupitelství v Plzni, které by mělo obsahovat stanovisko příslušné státní zástupkyně ke vzniklému pochybení.

IV. Procesní předpoklady řízení před Ústavním soudem

17. Ústavní soud posoudil splnění procesních předpokladů řízení a shledal, že ústavní stížnost byla podána včas oprávněným stěžovatelem. Ústavní soud je k jejímu projednání příslušný a stěžovatel je právně zastoupen v souladu s § 29 až 31 zákona o Ústavním soudu. Ústavní stížnost je přípustná, neboť stěžovatel vyčerpал všechny zákonné procesní prostředky k ochraně svého práva (§ 75 odst. 1 téhož zákona a contrario).

V. Posouzení důvodnosti ústavní stížnosti

V.1 Obecná východiska ústavního přezkumu

18. Ústavní soud je podle čl. 83 Ústavy soudním orgánem ochrany ústavnosti. Není součástí soustavy obecných soudů a není ani povolán k instančnímu přezkumu jejich rozhodnutí. Pravomoc Ústavního soudu je založena výlučně k přezkumu rozhodnutí z hlediska dodržení ústavněprávních principů, tj. zda v řízení (rozhodnutím v něm vydaným) nebyla dotčena ústavně zaručená práva nebo svobody jeho účastníka, zda řízení bylo vedeno v souladu s těmito principy a zda lze řízení jako celek pokládat za spravedlivé.

19. Podle čl. 36 odst. 1 Listiny se může každý domáhat svého práva u nezávislého a nestranného soudu, případně jiného orgánu. Činit tak nicméně může pouze stanoveným způsobem (postupem), jehož podmínky a podrobnosti stanoví zákon. Tím je v posuzované věci zejména trestní řád.

20. Právo na soudní ochranu svědčí v trestním řízení nejen obviněnému z trestného činu, ale také poškozenému, který se v adhezním řízení domáhá náhrady újmy, jež mu byla trestným činem způsobena. Řádné rozhodování o adhezním nároku je podle judikatury Ústavního soudu neodmyslitelnou součástí naplnění účelu trestního řízení, kterým je rovněž ochrana práv poškozeného (srov. např. nález ze dne 7. 1. 2025 sp. zn. III. ÚS 1876/24).

21. Povinnost ochrany práv poškozených při uplatňování jejich adhezních nároků zdůraznil Ústavní soud v celé řadě nálezů. Podle jeho konstantní judikatury mají trestní soudy povinnost svým postupem usilovat o naplnění podmínek pro přiznání náhrady újmy již v adhezním řízení. Platí totiž, že stát má ústavní povinnost vytvořit co možná nejefektivnější systém procesních institutů sloužících k náhradě újmy způsobené trestnou činností. Možnosti odkázat poškozeného s jeho nárokem na řízení ve věcech občanskoprávních tedy nelze nadužívat. Pokud pro určení výše náhrady újmy není třeba dalšího dokazování, které by podstatně protáhlo trestní řízení, pak trestní soud o nároku rozhodnout musí, jinak poruší právo poškozeného na soudní ochranu (např. nálezy ze dne 11. 6. 2025 sp. zn. III. ÚS 1473/24, bod 10, ze dne 4. 6. 2024 sp. zn. IV. ÚS 405/24). Z ústavněprávního hlediska je neakceptovatelné, pokud trestní soudy odkážou poškozeného na řízení ve věcech občanskoprávních za situace, kdy zjištěný skutkový stav umožňuje přiznat nárok na náhradu újmy

(byť jen zčásti) v adhezním řízení (nálezy ze dne 26. 6. 2023 sp. zn. II. ÚS 297/22, ze dne 29. 5. 2025 sp. zn. I. ÚS 10/25, bod 13, ze dne 20. 11. 2025 sp. zn. I. ÚS 1456/25, bod 19).

22. Ačkoliv Ústavní soud opakovaně konstatuje svou zdrženlivost při přezkumu rozhodnutí v adhezním řízení z důvodu možné nápravy v řízení občanskoprávním, zdůrazňuje zároveň nutnost svého zásahu tam, kde pochybení trestních soudů již v občanskoprávním řízení napravit nelze, kde je rozhodnutí o adhezním nároku zatíženo svévolí, nebo je přiznaná náhrada újmy excesivně nízká, případně není přiznána vůbec (viz např. nálezy ze dne 30. 7. 2025 sp. zn. IV.ÚS 1323/25, bod 16, sp. zn. I. ÚS 1456/25, cit. výše, bod 20 a násl.).

23. I při rozhodování o adhezním nároku je součástí práva na soudní ochranu právo na odůvodnění soudního rozhodnutí, neboť je nepřípustné, aby soud neseznámil jednotlivce s logickým, náležitým a spravedlnosti odpovídajícím odůvodněním rozhodnutí. Ústavněprávní požadavky na odůvodnění rozhodnutí podle § 229 trestního řádu jsou sice nižší (srov. např. usnesení ze dne 18. 2. 2015 sp. zn. II. ÚS 165/15), obecné soudy přesto musí poškozenému poskytnout srozumitelné a logické vysvětlení, proč není jeho nárok vypořádán. Odůvodnění, které zcela chybí, je zatížené svévolí či se opírá o důvody porušující základní práva poškozeného, v ústavněprávním přezkumu neobstojí (viz např. nálezy ze dne 3. 8. 2021, sp. zn. II. ÚS 3003/20, ze dne 8. 1. 2025 sp. zn. II. ÚS 3160/24, sp. zn. III. ÚS 1473/24, cit. výše).

V. 2 Specifika rozhodování o náhradě újmy při schvalování dohody o vině a trestu

24. Ve specifické situaci z hlediska uplatňování nároku na náhradu majetkové škody či nemajetkové újmy se ocitá poškozený v případě, kdy namísto standardního trestního řízení dojde ke sjednání dohody o vině a trestu mezi státním zástupcem a obviněným.

25. Právní institut dohody o vině a trestu představuje postup v trestním řízení, kterým dochází k podstatnému zjednodušení trestního řízení, jeho zkrácení a zefektivnění, které je ovšem stejně jako v jeho standardní podobě ukončeno pravomocným rozhodnutím o vině a trestu obviněného (viz nálezy sp. zn. IV. ÚS 405/24, cit. výše).

26. Ačkoliv je dohoda o vině a trestu primárně výsledkem jednání mezi státním zástupcem a obviněným, počítá trestní řád také s účastí poškozeného, uplatnění jeho zájmů a nároků. Dohoda o vině a trestu totiž není pouze nástrojem pro zrychlení a zefektivnění trestního řízení, nýbrž také institutem umožňujícím širší uplatnění restorativní justice, podobně jako další konsenzuální způsoby trestního řízení (k tomu např. Bohuslav, L. Dohoda o vině a trestu. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2023, str. 171 a násl.; či Říha, J. § 175a. In. Šámal, P. Trestní řád: komentář. 7. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013). V samém jádru restorativní justice leží princip nápravy újmy způsobené trestným činem a princip participace stran trestným činem dotčených na procesu jeho řešení [viz Doporučení Výboru ministrů CM/Rec(2018)8 členským státům o restorativní justici v trestních věcech, bod 13 Přílohy; srov. § 2 odst. 16 trestního řádu, účinný od 1. 1. 2026]. Zohlednění zájmů poškozeného, respekt k jeho potřebám a umožnění jeho účasti na procesu, v němž je sjednávána a schvalována dohoda o vině a trestu, je tedy nezbytnou součástí tohoto procesu, což do značné míry zohledňuje i zákonná úprava dohody o vině a trestu. Úlohou orgánů činných v trestním řízení je zajistit, aby při praktické aplikaci ustanovení trestního řádu, jimiž je upraveno sjednávání a schvalování dohody o vině a trestu, byly zájmy poškozených (v míře zákonem vyžadované) skutečně chráněny a aby ve svém důsledku mohlo toto řízení vést k nápravě újmy způsobené trestným činem.

27. Podle zákonné úpravy musejí mít orgány činné v trestním řízení ochranu práv poškozených na paměti již ve fázi sjednávání dohody o vině a trestu. Poškozený má právo účastnit se jednání o této dohodě. Státní zástupce proto musí vyrozumět o době a místě jednání poškozeného, který výslovně neprohlásil, že se vzdává svých procesních práv. Současně jej upozorní na možnost uplatnit

nejpozději při prvním jednání o dohodě o vině a trestu nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy, nebo na vydání bezdůvodného obohacení (§ 175a odst. 2 trestního řádu). Účastní-li se poškozený tohoto jednání, má právo se vyjádřit, a to zejména k rozsahu a způsobu náhrady škody nebo nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení (§ 175a odst. 5 trestního řádu).

28. Bez účasti poškozeného lze dohodu o vině a trestu sjednat pouze v případě, kdy se poškozený k jednání nedostaví, ačkoliv o něm byl řádně vyrozuměn, nebo se nedostaví a svůj nárok již uplatnil nebo prohlásil, že jej uplatňovat nebude. Není-li poškozený, který již dříve uplatnit svůj nárok, jednání přítomen, může se za něj státní zástupce dohodnout s obviněným o rozsahu a způsobu náhrady až do výše uplatněného nároku (§ 175a odst. 5 trestního řádu).

29. Ať je poškozený účasten na jednání o dohodě o vině a trestu či nikoliv, v každém případě má státní zástupce povinnost dbát při sjednávání dohody na jeho zájmy. Zájem poškozeného je důležitým kritériem při zvažování vhodnosti vyřízení věci formou dohody o vině a trestu (srov. § 175a odst. 5 trestního řádu), a přestože dohoda o náhradě škody není obligatorní podmínkou sjednání dohody o vině a trestu, je státní zástupce povinen v procesu jejího sjednávání hájit oprávněné zájmy poškozeného a činit kroky k tomu, aby ujednání týkající se náhrady škody bylo součástí dohody s obviněným (viz náleznost sp. zn. IV. ÚS 405/24, cit. výše, bod 34). Součástí dohody o vině a trestu by proto zpravidla měl být výrok o povinnosti obviněného nahradit poškozenému škodu, nemajetkovou újmu nebo vydat bezdůvodné obohacení. Zájem poškozeného může státní zástupce zohlednit i při sjednávání výměry a druhu trestu (viz např. Kursová, J. in Draštík, A. Fenyk, J. a kol. Trestní řád. Komentář. I. díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s. 2017, str. 1315).

30. Tím se však práva poškozeného nevyčerpávají. Je-li dohoda o vině a trestu sjednána, má státní zástupce povinnost doručit její opis nejen obviněnému a jeho obhájci, ale též poškozenému, který svůj nárok uplatnil řádně a včas (§ 175a odst. 7 trestního řádu). To dává poškozenému možnost se s obsahem dohody seznámit a zvážit svou účast a procesní aktivitu v následném řízení o schválení dohody o vině a trestu před soudem.

31. V následném řízení o schválení dohody o vině a trestu podle § 314o a násl. trestního řádu má poškozený právo se vyjádřit (§ 314q odst. 4 trestního řádu). O době a místě konání veřejného zasedání, v němž bude o návrhu na schválení dohody o vině a trestu rozhodováno, proto musí být poškozený, resp. jeho zmocněnec vždy vyrozuměn (§ 314q odst. 1 trestního řádu). Veřejné zasedání se však může konat i bez přítomnosti poškozeného či jeho zmocněnce.

32. Ochranu nároků poškozeného nemůže trestní soud opomenout ani při samotném rozhodování o schválení dohody o vině a trestu. Podle § 314r odst. 1 trestního řádu soud o nároku na náhradu škody nebo nemajetkové újmy či vydání bezdůvodného obohacení rozhoduje v rozsahu uvedeném v dohodě o vině a trestu. To však pouze za situace, kdy s touto dohodou poškozený souhlasí nebo pokud dohodnutý rozsah a způsob náhrady škody nebo nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení odpovídá řádně uplatněnému nároku poškozeného (§ 43 odst. 3 trestního řádu). Schválí-li soud dohodu o vině a trestu odsuzujícím rozsudkem, avšak poškozený s dohodnutým rozsahem a způsobem náhrady škody nesouhlasí, a tento ani neodpovídá řádně uplatněnému nároku podle § 43 odst. 3 trestního řádu, má soud povinnost postupovat podle § 228 trestního řádu, popřípadě podle § 229 trestního řádu (§ 314r odst. 4 trestního řádu).

33. Jinými slovy, domáhá-li se poškozený nahrazení vyšší částky, než která je v dohodě o vině a trestu sjednána (případně není-li v dohodě o vině a trestu náhrada škody či nemajetkové újmy sjednána vůbec), musí trestní soud o jeho nároku rozhodnout obdobně jako ve standardním adhezním řízení. Pakliže poškozený svůj nárok řádně uplatnil a skutkový stav byl spolehlivě prokázán opatřenými důkazy, soud uloží obviněnému, aby poškozenému nahradil majetkovou škodu nebo nemajetkovou újmu nebo vydal bezdůvodné obohacení (§ 228 odst. 1 trestního řádu). Není-li však skutkový stav

spolehlivě prokázán opatřenými důkazy, resp. není-li pro vyslovení povinnosti k náhradě škody podklad nebo bylo-li by pro rozhodnutí o povinnosti k náhradě škody třeba provádět další dokazování, jež by podstatně protáhlo trestní řízení, postupuje soud podle § 229 trestního řádu, tedy odkáže poškozeného na řízení ve věcech občanskoprávních, popřípadě na řízení před jiným příslušným orgánem. Stejně tak postupuje soud v případě zbytku nároku poškozeného, jestliže mu nárok z jakéhokoliv důvodu přizná jen zčásti.

34. Oproti standardnímu adheznímu řízení soud při schvalování dohody o vině a trestu neprovádí dokazování; pouze považuje-li to za potřebné, může vyslechnout obviněného a opatřit potřebná vysvětlení (§ 314q odst. 5 trestního řádu).

35. Rozhodování o adhezním nároku v řízení o schválení dohody o vině a trestu se Ústavní soud věnoval v nálezu sp. zn. IV. ÚS 405/24 (cit. výše), v němž posuzoval ústavní stížnost stěžovatelky, která byla jakožto poškozená s částí svého nároku odkázána do civilního řízení. Ústavní soud v uvedeném nálezu shledal, že odkázání stěžovatelky s nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních za situace, kdy ke stanovení výše škody nebylo třeba provádět další dokazování, jež by podstatně protáhlo trestní řízení, porušilo právo stěžovatelky na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny. K tomu připomněl, že i nad rámec dohody o vině a trestu může soud o zbývající části uplatněného nároku rozhodnout. Podmínky pro přiznání náhrady škody se v klasickém trestním řízení a v řízení o schválení dohody o vině a trestu zásadně neliší. V řízení o schválení dohody o vině a trestu může být důkazní situace nadto usnadněna, je-li dohodnutý rozsah a způsob náhrady škody součástí sjednávané dohody, či obviněný uplatněné nároky poškozených nerozporuje (bod 35 cit. nálezu).

36. Výše citovaným nálezem Ústavní soud upřesnil závěry své dřívější judikatury, v níž se naopak zabýval ústavními stížnostmi stěžovatelů, kteří v postavení obviněných brojili proti rozhodnutí trestních soudů, jimiž jim byla uložena povinnost k náhradě škody nad rámec sjednané dohody o vině a trestu. V nálezu ze dne 6. 12. 2022 sp. zn. III. ÚS 1420/22 Ústavní soud za porušení základních práv stěžovatele označil rozhodnutí soudů o uložení povinnosti nahradit škodu podle § 228 trestního řádu v případě, kdy rozsah a způsob náhrady škody nebyl součástí sjednané dohody, a současně nebyl skutkový stav spolehlivě prokázán opatřenými důkazy. Obdobně v pozdějším nálezu ze dne 9. 5. 2023 sp. zn. III. ÚS 236/23 Ústavní soud konstatoval, že zůstává-li výše škody způsobená trestnou činností do značné míry sporná, musí být o eventuální povinnosti obviněného ji uhradit rozhodnuto až v rámci civilního řízení, kde k dané otázce bude prováděno odpovídající dokazování, a jak obviněnému, tak poškozenému bude dán náležitý prostor se k otázce náhrady škody vyjádřit (bod 28 cit. nálezu). V obou nálezech Ústavní soud konstatoval, že k uložení povinnosti k náhradě škody nepostačuje to, že je výše škody uvedena v popisu skutku jako součástí výroku o vině, přetrvávají-li pochybnosti o její výši pro uložení povinnosti k náhradě škody.

37. Z výše uvedeného lze dovodit, že rozhodují-li obecné soudy v řízení o schválení dohody o vině a trestu o nároku na náhradu škody, který není součástí sjednané dohody o vině a trestu, nebo s jehož výší sjednanou v dohodě o vině a trestu poškozený nesouhlasí, ani neodpovídá jím řádně uplatněnému nároku, musejí náležitě zhodnotit, zda je ohledně výše nárokované škody skutkový stav spolehlivě prokázán opatřenými důkazy. Má-li trestní soud ve vztahu k osobě poškozeného dostát požadavkům plynoucím z práva na soudní ochranu, musí za situace, kdy ke stanovení výše náhrady škody není třeba provádět další dokazování, jež by podstatně protáhlo trestní řízení, rozhodnout o uložení povinnosti k náhradě škody podle § 228 odst. 1 trestního řádu. Ochrana základních práv obviněného naopak vyžaduje, aby trestní soud odkázal poškozeného do civilního řízení podle § 229 trestního řádu v případě, kdy výše škody nebyla spolehlivě prokázána opatřenými důkazy. Své rozhodnutí musí podle § 228 odst. 1 či podle § 229 trestního řádu trestní soudy vždy náležitě zdůvodnit.

V. 3 Aplikace na posuzovanou věc

38. Stěžovatel se jako poškozený v trestním řízení domáhal náhrady majetkové škody, která mu měla vzniknout odcizením vozidla a celé řady věcí, jež se v něm nacházely. Do trestního řízení se připojil s nárokem na náhradu škody ve výši 1 000 000 Kč, a to v přípravném řízení dne 19. 5. 2025 (viz č. l. 279 spisu). Škoda byla později orgány činnými v trestním řízení zjištěna na základě odborných vyjádření ve výši 663 460 Kč a později byla takto vtělena i do popisu skutku. Přesto byla obviněnému uložena povinnost pouze k náhradě škody ve výši 100 000 Kč a se zbytkem svého nároku byl stěžovatel (po doplnění výroku odvolacím soudem) odkázán do řízení ve věcech občanskoprávních. K tomuto pro stěžovatele nepříznivému výsledku řízení došlo společným působením několika procesních pochybení orgánů činných v trestním řízení, v jejichž důsledku nebylo o uplatněném nároku stěžovatele řádně rozhodnuto.

39. Jak potvrzuje vyjádření státní zástupkyně okresního státního zastupitelství, již při zpracování podkladů pro dohodu o vině a trestu došlo k omylu co do výše nároku na náhradu škody uplatňované stěžovatelem. Státní zástupkyně uvedla, že při přípravě podkladů převzala nesprávný údaj o částce, kterou stěžovatel uplatnil (tedy domnívala se, že stěžovatel uplatnil toliko částku 100 000 Kč, nikoliv 1 000 000 Kč). Tento nesprávný údaj, který neodpovídal ani uplatněnému nároku, ani skutečně zjištěné škodě byl vtělen do dohody o vině a trestu, s níž obviněný souhlasil a která byla následně okresním soudem schválena.

40. Při sjednávání dohody a vině a trestu a v následném řízení o jejím schválení byla stěžovateli upřena možnost efektivně uplatnit jeho práva a proti nesprávnému údaji v dohodě o vině a trestu se bránit. Orgány činné v trestním řízení totiž zcela opomněly komunikovat se zmocněncem, jemuž stěžovatel pro zastupování v trestním řízení udělil plnou moc a kterou policejnímu orgánu předložil dne 13. 5. 2025 společně s žádostí o nahlížení do spisu (viz č. l. 381 a 382). Státní zástupkyně okresního státního zastupitelství ve vyjádření k ústavní stížnosti uvedla, že o existenci plné moci neměla povědomí, neboť plná moc nebyla přiložena do elektronického spisu. V důsledku toho nebyl zmocněnec stěžovatele vyrozuměn ani o jednání o dohodě o vině a trestu mezi státní zástupkyní a obviněným (dne 30. 6. 2025), ani o veřejném zasedání, v němž soud rozhodl o schválení této dohody (dne 21. 7. 2025). Návrh dohody a vyrozumění o konání veřejného zasedání sice okresní soud zaslal stěžovateli prostřednictvím České pošty do vlastních rukou, stěžovateli však byl tento přípis doručen fikcí až dne 21. 7. 2025, tedy v den konání veřejného zasedání. Stěžovatel tedy neměl možnost namítat nesprávnost dohody o vině a trestu, neboť on, ani jeho zmocněnec s ní nebyli do vydání rozsudku soudu prvního stupně seznámeni a o veřejném zasedání nebyli včas vyrozuměni.

41. Zřejmě důsledkem souhry těchto okolností okresní soud nepojal při schvalování dohody o vině a trestu pochybnost o správnosti výše částky náhrady škody, kterou ohledně nároku stěžovatele sjednala státní zástupkyně s obviněným v dohodě o vině a trestu. Nebyl si vědom toho, že stěžovatel řádně a včas uplatnil nárok podstatně vyšší, než byla částka sjednaná v dohodě o vině a trestu, a o zbývajících částech nároku proto vůbec nerozhodl.

42. Pakliže okresní soud ve vyjádření k ústavní stížnosti argumentuje tím, že výrok o náhradě škody obsažený v rozsudku odpovídá textu schvalované dohody, do jejíhož obsahu soud nemohl nijak zasahovat, nelze tento argument akceptovat. Z dikce zákonné úpravy totiž jednoznačně vyplývá, že výrok o náhradě škody soud uvede v souladu s dohodou o vině a trestu pouze za situace, kdy s tím poškozený souhlasí, nebo kdy rozsah a způsob náhrady odpovídá řádně uplatněnému nároku poškozeného. Ani jedna z těchto podmínek naplněna nebyla, a soud měl proto o nároku stěžovatele rozhodnout podle § 228, popřípadě podle § 229 trestního řádu (§ 314r odst. 4 trestního řádu). Jelikož si však okresní soud nebyl vědom skutečné výše stěžovatelem řádně uplatněného nároku, schválil dohodu o vině a trestu a výrok o náhradě škody uvedl v souladu s ní, ačkoliv pro to nebyly naplněny zákonné podmínky.

43. Na mylný údaj v dohodě o vině a trestu a skutečnou výši uplatněného nároku byly orgány činné v trestním řízení upozorněny až v odvolání, jež stěžovatel prostřednictvím svého zmocněnce podal do výroku o náhradě škody. Odvolací soud v napadeném rozhodnutí poukázal na to, že není zřejmé, jak okresní soud při rozhodování o náhradě škody dospěl k částce 100 000 Kč. Okresnímu soudu však pouze vytkl, že se zbytkem nároku stěžovatele neodkázal na řízení ve věcech občanskoprávních podle § 229 odst. 2 trestního řádu. Doplněním výroku okresního soudu o jméno stěžovatele se odvolací soud pokusil tento nedostatek napravit a více se nárokem stěžovatele nezabýval s odůvodněním, že podle § 265 trestního řádu nemůže věc vrátit soudu prvního stupně k novému rozhodnutí pouze co do nároku na náhradu škody.

44. Ústavní soud má za to, že postup orgánů činných v trestním řízení nelze z ústavního hlediska aprobovat. Ačkoliv není úlohou Ústavního soudu korigovat každou jednotlivou nezákonnost, které se orgány veřejné moci při plnění svých úkolů dopustí, musí zasáhnout v případě, kdy suma takových pochybení znamená ve svém celku porušení základního práva stěžovatele.

45. V posuzovaném případě je zřejmé, že okresní soud pochybil, pokud (v důsledku dřívějších pochybení orgánů činných v trestním řízení) v napadeném rozsudku zcela opomněl rozhodnout o zbývajících částech nároku, který stěžovatel včas a řádně uplatnil. Nelze však akceptovat způsob, jakým se s touto skutečností vypořádal soud odvolací.

46. Jak vyplývá z výše citované judikatury, trestní soudy mají i při rozhodování o adhezním nároku při schvalování dohody o vině a trestu povinnost rozhodnout podle § 228 odst. 1 trestního řádu o uložení povinnosti k náhradě škody, jestliže ke stanovení výše náhrady škody není třeba provádět další dokazování, jež by podstatně protáhlo trestní řízení. Pakliže tuto svou povinnost nesplní soud prvního stupně, má poškozený možnost podat proti výroku o náhradě škody odvolání, ledaže v dohodě o vině a trestu souhlasil s rozsahem a způsobem náhrady škody nebo nemajetkové újmy nebo vydáním bezdůvodného obohacení a tato dohoda byla soudem schválena v podobě, s níž souhlasil (§ 245 odst. 2 trestního řádu). Odvolací soud sice při zrušení výroku o náhradě škody nemůže věc vrátit soudu prvního stupně k novému projednání, ale může ve věci rozhodnout sám a pochybení soudu prvního stupně napravit. Teprve za situace, kdy nejsou splněny podmínky pro to, aby ve věci mohl sám rozhodnout, může poškozeného odkázat do řízení ve věcech občanskoprávních. Své rozhodnutí o náhradě škody podle § 228 odst. 1 či podle § 229 odst. 1 nebo 2 trestního řádu soud musí vždy řádně odůvodnit, tak aby stranám řízení poskytl srozumitelné a logické vysvětlení svého rozhodnutí.

47. Postupem, který odvolací soud zvolil, tedy pouhým doplněním jména stěžovatele do výroku okresního soudu, jímž byli poškození podle § 229 odst. 2 trestního řádu odkázáni do řízení ve věcech občanskoprávních, odvolací soud zcela rezignoval na přezkum správnosti výroku o náhradě škody. Ačkoliv sám v odůvodnění svého rozhodnutí fakticky uznal, že výše částky uložená obviněnému k nahrazení stěžovateli nemá žádné odůvodnění, výrok okresního soudu o náhradě škody vůči stěžovateli nezrušil a nezabýval se tím, v jaké výši je nárok stěžovatele dostatečně podložen opatřenými důkazy a v jaké výši nikoliv. Tento svůj postup odvolací soud nijak neodůvodnil. Zejména se nevyjádřil k tomu, proč stěžovateli nebyl přiznán nárok na náhradu škody ve výši, která byla určena odbornými vyjádřeními a uvedena v popisu skutku a kterou obviněný při sjednávání dohody o vině a trestu nerozporoval (663 460 Kč). Z textu napadeného rozhodnutí nevyplývá, že by ke stanovení výše náhrady škody (minimálně v částce zjištěné na základě odborných vyjádření a uvedené v popisu skutku) bylo třeba provádět další dokazování, jež by podstatně protáhlo trestní řízení. Není proto zřejmé, proč odvolací soud nenapravit pochybení okresního soudu a ve věci sám nerozhodl (alespoň co do výše nároku uvedené v popisu skutku), jak mu umožňuje § 265 trestního řádu.

48. Skutečnost, že rozhodnutí o adhezním nároku soud učinil v řízení o schválení dohody o vině a trestu neznamená, že odvolací soud nemůže do jeho rozsudku (v části týkající se výroku o náhradě

škody) zasáhnout. Pakliže zákon dává poškozenému právo za splnění zákonných podmínek podat odvolání proti rozsudku o schválení dohody o vině a trestu pro nesprávnost výroku o náhradě škody (§ 245 trestního řádu), odpovídá tomu povinnost odvolacího soudu takový rozsudek řádně přezkoumat, a shledá-li vady, výrok o náhradě škody zrušit. Přesvědčení o tom, že odvolací soud měl možnost napravit nesprávný výrok o náhradě škody, ostatně zmiňuje i státní zástupkyně okresního státního zastupitelství ve svém vyjádření. Obdobně také v nálezu sp. zn. IV. ÚS 405/24 Ústavní soud shledal, že v řízení o odvolání proti rozsudku o schválení dohody o vině a trestu může odvolací soud napravit vady výroku o náhradě škody ve vztahu k části nároku, s nímž soud prvního stupně stěžovatele odkázal do civilního řízení. Poukázal současně na to, že postupuje-li soud v případech, kdy není dohoda o výši a způsobu náhrady škody součástí dohody o vině a trestu, a rozhoduje o náhradě škody dle § 228 trestního řádu, musí být i o této skutečnosti, jako o jednom z důsledků schválení dohody, obviněný poučen a ve vztahu k uplatněným nárokům vyslechnut (bod 40 cit. nález).

49. Ústavní soud uzavírá, že v důsledku porušení procesních práv stěžovatele v řízení o schválení dohody o vině a trestu nebyl stěžovatelem uplatněný nárok na náhradu škody soudy řádně přezkoumán. Toto pochybení nenapravit ani odvolací soud, ačkoliv si byl nesprávnosti ve výroku o náhradě škody vůči stěžovateli vědom. Soudy opomněly nárok stěžovatele přezkoumat, neposoudily, zda je ohledně výše nárokované škody skutkový stav spolehlivě prokázán opatřenými důkazy, a rozhodnutí o odkázání na řízení ve věcech občanskoprávních nijak neodůvodnily. Tím porušily právo stěžovatele na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny.

VI. Závěr

50. Na základě všech výše uvedených důvodů dospěl Ústavní soud k závěru, že ústavní stížnost je důvodná, neboť v řízení nebyla dostatečným způsobem chráněna práva stěžovatele jako poškozeného v trestním řízení a došlo k porušení jeho práva na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny. Ústavní soud proto podle § 82 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu ústavní stížnosti vyhověl a podle § 82 odst. 3 písm. a) téhož zákona zrušil rozhodnutí krajského soudu, aniž se zabýval dalšími námitkami stěžovatele.

51. Ústavní soud přistoupil toliko ke zrušení usnesení krajského soudu. Tím je vytvořen procesní prostor pro ochranu práva stěžovatele uvnitř soustavy obecných soudů, neboť nyní bude na krajském soudu, aby ve věci postupoval a rozhodl ústavně konformním způsobem. Ve vztahu k rozhodnutí okresního soudu ústavní stížnost zamítl (§ 82 odst. 1 zákona o Ústavním soudu).

Další články:

- [Nahlédnutí do policejního spisu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpor](#)
- [Právo EU \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Projednání podmíněného propuštění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody](#)
- [Nevypořádaní se s návrhem na položení předběžné otázky Soudnímu dvoru EU dovolacím soudem](#)
- [Zabezpečovací detence \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Podílnictví](#)
- [Advokátní tarif](#)
- [Presumpce nevin](#)
- [Domácí násilí \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)